

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Ostályozás

Tárgy

361.1

Hely

Idő

"1925"

Személy

Helvszám

Szerző:

Cím: *Kertváros a nyomor és bűn fészkeiből*

Forrás:

Pesti Hírlap

3n

(Hely)

1925. 7. 10.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Közd. nvomt. XX. cs. 23. sz.

Kertváros a nyomor és bűn fészkeiből.

Séta a „Tripoliszban.”

Nem is olyan régen a Tripolisz városrész nevének hallatára szinte borzongás fogta el az embert, oly veszedelmes hír szállott szerte erről a telepről ott, a külső Váci-ut mentén. A nyomornak, a bűnnek leg-sötétebb képei támadtak föl lelkünkben, mert hiszen valóságos melegágya. Kirepítő fészke volt ez a hely a gonosztevők minden fájának akik onnan rajzottak szét, hogy nemcsak a környék, de az egész főváros közbiztonságát veszede meztessék. A legártatlanabb típus volt köztük a csavargó, de a legtöbb tripoliszi polgár a betörőszerszámot is a legügyesebben kezelte, sőt az apacskés használatától sem riadt vissza. Lakásuk: négy fal, amelyek között ritkaság egy-egy darab ócska, rozoga butordarab. A pusztá földön aludtak, sőt nem is a házakban, hanem a környéken elszórt jégvermekben húzódtak meg a nyomorúság szerencsétlen trogloditái. Hány bűneset történt ezekben a földbe vájt odvakban, ahová a barlanglakók áldozataikat behurcolták. A Tripoliszt megátogatni testi épségünk, sőt életünk kockázatásával járó vállalkozás volt, még nappal is, hát még este, vagy éjjel, amikor a bűnök pártfogó barátja, a sötétség le-szállott...

S ma? A legkellemesebb csalódásban van részünk, ha szétnézünk az óriási területen, az ugynevezett Tarnay-pusztán, tul a külső Váci-ut gyárain, amely valaha, réges-régen, akákos erdő volt, aminek azonban ma már híre sincs. Homokpuszta, amelynek oázisa a három telep, a régi és az új Tripolisz, továbbá a Madarász-telep. Erről a homok-sivatagról vette a nevét is ez a városrész. Helyesebben, arról a csárdáról, ami a pusztaság szélén épült az olaszok afrikai háborúja idején, amikor a Tripolisz név közszájon forgott.

A régi Tripolisz 1910-ben keletkezett s most százötven házával olyan benyomást tesz a látogatóra, mintha valami angol vagy amerikai kertvárosban volnánk, ahol a munkából hazatérők úde virágok között élvezik a barátságos otthont. A kottázrs-rendszerű, verandás, körülfutó emeleti folyosós épületek — egyben négy-négy lakás — mályva, szegfű, viola, betunia színpompás, illatos szőnyvegel középe-

ből mosolyognak felénk. Széles utcáira kétfelől terebélyes fasor borul. Utcáin gázvilágítás; a villany, sajnos, még nincs bevezetve. Az egyházközség épületében templom és iskola. S higiénikus népfürdő is van, amely 6400 koronás árért szolgálja a köztisztas-

ságot. Sőt szülészeti klinika is, 80 rendes ágygal. Találunk ott egy hatalmas, teljesen kész, körbenfutó épületet, amelyben nagyszabású gyermekjóléti intézményt, bölcsődét fognak berendezni s hír szerint összel adják át rendeltetésének. A telep piacán pedig az árubodék egyre szaporodnak. A sarkokon pedig csinos üzletek. Most fogják kérélmezni a fővárostól, hogy állítson föl községi élelmiszerárúsítót, amire valóban nagy szükség van ott s a főváros bizonyára eleget is fog tenni a tripolisziak e kérésének. S mint nekünk mondták, egyre szaporodik a lakosságban az intelligencia. Jobbmóduak is szívesen költöznek oda, ami abból is látszik, hogy a kertekben mindenütt ott szorgoskodnak a virággyakat gondozó, öntöző háziasszonyok, leányok. A lélek virága a kultúra s a kultúra terméke: a virág.

Sajnálatos, hogy az új Tripoliszban, amelynek létesítéséhez a háború kitörésekor fogott hozzá a főváros s ott tömérdek menekültet helyeztek el hirtelenében, egészen más a helyzet. Külsőleg ez a telep is igen kellemes hatást gyakorol a szemlélőre. A régi Tripoliszban, pár kivétellel, földszintesek a házak; itt csupa emeletes pavilonokat látunk, számszerint tizenhetet. Ezekből nyolc épületben husz-husz, egy szobából és konyhából álló lakás van; nyolc házban pedig szükséglakások. Mindegyikben 40-40, egy szobával és konyhával szolgáló helyiséggel. A tizenhetedik pavillon az üzletház: ott a fűszeres, a pék, a zöldséges. Kávémérés is van. No meg — lómészárszék. Az új Tripolisz anyagi ereje legfeljebb a ló-husig terjed. De még azt sem igen bírja...

Mert hisz a lakások itt is rendesek, emberhez méltók; és az épületek földszinti és emeleti tornácát a jótékony, a nyomorúságot elkendőző virágdísz fűti be. S a házak között minden lakó számára van

egy-egy tenyérnyi konyhakertnek való föld, amelyen most is magasan zöldel a kukorica. De a csinos épületeknek a belsejéből már az inség panasza sár élé. Benézünk egy kis lakásba. Sápadt csecsemő a bölcsőben.

— Féléves sincs, — mondja az anyja, az élet-összetörte asszony, apró gyermekei csapatában. — De máris megszenvedi az élet terhét.

Az anya nem tudja táplálni és tejet nem bírnak neki venni.

— Mi az ura? — kérdezzük tőle.

— Gyárimunkás, kérem alássan. Kétszáz ezer korona a heti keresete. Bizony, már kedden elkezd-ják mi a rántott levest...

De itt még hagyjány! Ezeknek van keresetük, de milyen a munkanélküliek sorsa! Mert munkanélküli az új Tripolisz legtöbb lakója. Ezek többnyire a városi közsegélyből tengődnek, ami társadalmi uton, jótékony adományokból és hagyományokból gyűlnek a főváros kasszájába. De aránylag mily kevés ez a segítség, ugy felissza azt a nyomorúság, akár az esőcseppet a tripoliszi szomjas homok. Az asszonyok mindenfelé ezzel állanak elénk a parányi lakásokban, ahol mindenütt egész gyerekhadba botlik az ember lába. A lakásokban, a lépcsőkön, a folyosókon, a házak előtt gyerek és gyerek. Sok-sok örök-éhes kis száj, amelyek hiába kérnek kenyeret. Nincs munka! Nincs kenyér... A tripoliszi házak virágainak gyökerét a gondok férge rágja...

De azért — örömmel ismétljük — a közel-múlt-hoz képest nagy ott a haladás. Sokat tesz a telepért a főváros, sokat segítettek inséges lakóim annakidején az idegen missziók is. A kis lakásokban már butor is van. Ágy, asztal, székek, szekrény, ami azelőtt megcsodálni való tünemény volt. És a közerkölcsiség is rendkívül megjavult.

— Azelőtt — mondja az egyik telepelfügyelő, Karg József fia, aki kalauzol bennünket — öt percre nem hagyhatta ott senki a lakását, mert a szomszéd-ság kifosztotta...

Néha-néha egy-egy szenzáció fut végig a pavilonokon. Összedugja fejét a szomszéd-ág:

— Pénzt kaptak Zsuzsi-néniék Amerikából!

Ezt persze a szerencsések, akiknek a föld tulsó oldalán valami támogató hozzátartozójuk van, érthető okból gondosan titkolják. Egy asszonyt minap nagy és örvendetes meglepetés érte. A háboru Kairóban találta az urával, aki a khedive zenekarában volt muzsikus. Internálták őket s vagyonkájukat lefoglalták. A férj meghalt, az asszony hazakerült — s most *tíz millió kártérítést* kapott az államtól. Micsoda szenzáció volt ez a Tripoliszban! A dúsgazdag özvegy el is költözött onnan azonnal...

A *művész-elem* különben szép számmal van képviselve a telep lakosai közt. Cigányok, akik bejárták a világot, többnyire internálva is voltak a külföldön. Egy barnabőrű familiának mind a tizenkét tagja kifogástalanul beszél franciául. Egy cigányleány három poronttyal bajlódik.

— Ez francia — mondja —, ez spanyol, ez már magyar!

Világkörutjából ezeket az emlékeket hozta magával...

Ez a helyzet most a Tripoliszban, amelynek különben ma mintegy *tizenkétezer* a lélekszáma. A virágos nyomoruság nagy-nagy baját kell meggyógyítani: a *munkanélküliséget*. Akkor lesz az inség és bűn egykori fészkeből igazán — *kertváros*...